

Grip op de diversiteit van interventies

Een instrument om verschillende type interventies in kaart te brengen

Ruth Dijkstra & Vera Hilgevoord
Dag van het gedrag - 12 november 2024

Kenniscentrum
Psychologie en Economisch Gedrag

Universiteit
Leiden

www.kcpeg.nl

Wat je misschien voor je ziet...

Hoe het er werkelijk uitziet...

Algemeen	Doelstelling		Regio	Werving/vindplaats/contact doelgroep	Gesteld doel
<p>Link: https://www.sociaalwerkrunderland.nl/dienstverlening/kinder-en-jongerenwerk/nooit-meer-skeer</p> <p>Kern van de interventie</p> <p>Project van Sociaal Werk Nederland (met subsidie van SWV): Samenwerking tussen gemeente, jongerenwerk organisatie en MBO</p> <p>Samenwerking tussen gemeente, jongerenwerk en MBO colleges in pilots waar jongerenwerkers en peers voorlichting geven over financiële zaken in de klas en vervolgacties op school blijven om anoniem en laagdrempelig jongeren van hulp te voorzien. Jongerenwerkers vervullen hierbij brugfunctie naar eventuele schuldhulpverlening.</p>	MBO-studenten	Samenwerking tussen een gemeente, jongerenwerk organisatie en MBO	Den Bosch	Pilots worden uitgevoerd in de klas dus jongeren hoeven niet te worden geworven. Jongerenwerkers blijven na voorlichting in de klas op school zodat studenten anoniem langs kunnen komen voor hulp. Jongerenwerkers vervullen dan brugfunctie naar overige hulp. Op deze wijze kan nooit meer skeer goed als vindplaats voor jongeren met (opkomende) financiële problemen fungeren.	Nooit Meer Skeer wil ervoor zorgen dat er meer samenwerking tussen ROC's en jongerenwerkers tot stand komt, zodat financieel kwetsbare jongeren in het mbo sneller en beter geholpen kunnen worden, en de veerkracht en weerbaarheid van deze jongeren toeneemt.
Opmerkingen/ Belangrijke informatie	Levensgebeurtenis	Locatie	Drempels voor toegang/ deelname	Doelgedrag (wie, wat, waar, wanneer)	Nibud
<p>Combinatie van financiële educatie en laagdrempelige en anonieme hulp op locatie</p> <p>(vindplaats van jongeren met beginnende schulden) potentieel effectief.</p> <p>Inzet van peers = bewezen werkzaam element bij jongereninterventie</p>	Deels, o.a. aandacht voor MBO-colleges	In de klas	Nee, voorlichting ligt wel alleen in Nederland	<p>1. Jongeren op het MBO leren belangrijke financiële zaken.</p> <p>2. Jongeren met financiële problemen vragen om hulp en ontvangen passende hulp.</p> <p>3. Wanneer ze 18 worden, nemen jongeren alle relevante financiële stappen.</p>	<p>1. Voldoende inkomsten verdienen</p> <p>2. gebruik te maken van organisaties die ondersteuning bieden bij het aanvragen en invullen van regelingen.</p> <p>3. De geldzaken organiseren</p> <p>3.1 een overzicht te maken van je bezittingen, betalingsachterstanden en andere schulden;</p> <p>3.2 verantwoord besteden</p> <p>3.1 je weerbaar op te stellen t.o.v. reclame, sociale druk en andere verleidingen;</p>
Impact	Effect (cijfers)	Effect	Schaalbaar	Bereik in aantallen	
<p>In het najaar van 2024 wil SWN 'voldoende' inzicht hebben in de mate waarin de inzet van jongerenwerkers tot resultaten leidt of schulden bijvoorbeeld gemakkelijker bespreekbaar zijn en problematische schulden zijn afgenomen. Er wordt onderzocht of de aanpak daadwerkelijk effectief is.</p> <p>Links: https://www.sociaalwerk-werkt.nl/werkgevers/artikel-zorgwiel-nadine-de-koning-over-nooit-meer-skeer-op-mbo-scholen https://www.regioplan.nl/wp-content/uploads/2023/07/21019_Eindrapport-Monitor-intensiveringaanpak-Regioplan-22dec22.pdf</p>	1 voorwaardelijk	Nog geen effectmeting beschikbaar	ja	3 pilots in 3 gemeenten, verdere aantallen (nog) niet bekend	
Werkzame elementen (gebaseerd op het COM-B model)					

4. Gelegenheid (systeemfactoren)	
1. Vaardigheden (individuele factoren)	2. Motivatie (individuele factoren)
Gelegenheid	
Ja, fysieke en sociale gelegenheid	
Fysieke gelegenheid:	
<p>1. Toegankelijkheid: jongerenwerkers en enkele 'peers' geven voorlichting in de klas en zijn daarna op school en ook anoniem beschikbaar voor de jongeren om verder te praten of om een afspraak te maken. De interventie vindt dus in de directe omgeving van de jongeren plaats, wat deze zeer laagdrempelig en toegankelijk maakt. (Invloed op doelgedrag 1 – financiële kennis opdoen)</p> <p>2. Communicatie: De lessen worden door jongerenwerkers gegeven, die een voor jongeren makkelijker te begrijpen taalgebruik hebben. Dat kan de jongeren helpen de nieuwe informatie te begrijpen en te leren. (Invloed op doelgedrag 1 – financiële kennis opdoen)</p> <p>3. Timing: Jongeren worden op een moment waarop de meeste nog geen of nog geen ernstige schulden hebben, aangemoedigd om over financiële problemen te praten. In zo een stadium kan het nog makkelijker zijn zich bezig te houden met de informatie, en de nieuwe informatie dus goed te leren. (Invloed op doelgedrag 1 – financiële kennis opdoen)</p> <p>4. Timing: De lesronde gaat o.a. over de financiële veranderingen die optreden wanneer jongeren 18 worden, zoals nieuwe verantwoordelijkheden en financiële mogelijkheden. Het is echter niet gezegd dat je jongeren de nieuwe kennis op dat moment ook daadwerkelijk zullen kunnen toepassen, omdat er op het moment dat ze 18 worden mogelijk andere gebeurtenissen meer aandacht krijgen. (Invloed op doelgedrag 3 – relevante financiële stappen nemen)</p> <p>5. Doorverwijzing: De jongerenwerkers werken nauw samen met de gemeente en de ROC's. Als jongeren ernstige schulden hebben kunnen de jongerenwerkers de jongeren direct doorverwijzen naar een schuldhulpinstansie. Zo kunnen jongeren met schuldbroeken in een vroeg stadium worden geholpen en een verdere aanloop van schulden worden vermeden. (Invloed op doelgedrag 2 – passende hulp krijgen)</p>	
Sociale gelegenheid:	
<p>1. Samenstellen: De jongerenwerkers die gastlessen op de MBO-colleges geven, kunnen als rolmodellen worden gezien door de jongeren. Drie manieren dragen hier aan bij: 1) de leef tijd van de jongerenwerkers ligt dichtbij die van de jongeren, waardoor de jongeren zich eerder met de jongerenwerkers kunnen identificeren, 2) de jongerenwerkers praten open over hun eigen ervaringen, wat ertoe leidt dat de norm van 'niet over financiële zaken praten' wordt doorbroken en jongeren eerder geneigd zijn over hun eigen financiële problemen of vraagstukken te praten, en 3) de jongeren zien dat zij niet de enige zijn met mogelijke financiële problemen, maar dat dit iedereen kan overkomen. (Invloed op doelgedrag 1 – financiële kennis opdoen)</p> <p>2. Sociale druk en schaamte: er zitten ook nadelen aan het uitvoeren van de interventie in de directe omgeving, het klaslokaal, van de jongeren. Zoals het risico op sociale vergelijkingen en groepdruk, wat het mogelijk lastiger maakt voor jongeren om contact op te nemen met de jongerenwerkers. Jongeren moeten zich in staat voelen om hulp te vragen en om te gaan met eventuele schaamte of stigma's. Kans: Het programma biedt ook anonieme vervoersprekken aan, wat hierbij zou kunnen helpen. (Invloed op doelgedrag 1 – financiële kennis opdoen; Invloed op doelgedrag 2 – passende hulp krijgen)</p>	
Vaardigheden	
Ja, psychologische vaardigheden	
Psychologische vaardigheden:	
<p>1. Financiële kennis: De gastlessen zitten vol financiële informatie die relevant is voor de jongeren. De kennis wordt dus verhoogt. Dit kan er mogelijk ook toe leiden dat de jongeren sneller herkennen of ze in financiële problemen zitten, en ertoe leiden dat ze hulp vragen. (Invloed op doelgedrag 1 – financiële kennis opdoen; Invloed op doelgedrag 2 – passende hulp krijgen)</p> <p>2. Zelfvertrouwen/Zelf-effectiviteit: De voorlichting door jongerenwerkers verhoogt mogelijk het zelfvertrouwen van de jongeren met betrekking tot het praten over financiële zaken. Wanneer de jongeren open durven te praten over financiële zaken kan dit weerom de kans vergroten dat ze om relevante informatie kunnen vragen, en hulp durven vragen mocht het (in toekomst) nodig zijn, wat de zelf-effectiviteit van de jongeren mogelijk verhoogt. (Invloed op doelgedrag 1 – financiële kennis opdoen; Invloed op doelgedrag 2 – passende hulp krijgen)</p>	
Motivatie	
Ja, reflectieve motivatie en automatische motivatie	
Reflectieve motivatie:	
<p>1. Financiële voordelen: De informatie kan jongeren helpen om financiële voordelen te bereiken. Dat kan hun motiveren om actief deel te nemen aan de gastlessen en de informatie dus goed op te nemen en te onthouden. (Invloed op doelgedrag 1 – financiële kennis opdoen)</p>	
Automatische motivatie:	
<p>1. Aantrekkelijke titel: De titel 'nooit meer skeer' maakt gebruik van het straattaalwoord 'skeer' voor blut of platzak. Mogelijk hebben jongeren negatieve associaties met 'skeer', zodat het uitsicht op 'nooit meer skeer' te boven is zijn aantrekkelijk is. Verder is de titel makkelijk te begrijpen vanwege het taalgebruik, wat ertoe kan leiden dat jongeren meer begrip voor het doel van de interventie tonen en openen voor de interventie staan. (Invloed op doelgedrag 1 – financiële kennis opdoen)</p> <p>2. Persoonlijke benadering: De jongeren kunnen op school anoniem gesprekken met de jongerenwerkers voeren. Dat vergroot de kans dat de jongeren zich gehoord voelen en eerder bereid zijn om over financiële zaken te praten. (Invloed op doelgedrag 1 – financiële kennis opdoen; Invloed op doelgedrag 2 – passende hulp krijgen)</p>	
Overkoppelen:	
<p>Er zijn een aantal elementen die waarschijnlijk goed samenwerken om jongeren te helpen financiële kennis op te doen, en om hulp te vragen als dat nodig is. Met name de automatische deelname via gastlessen en de aanpak van de jongeren (door bijvoorbeeld jongerenwerkers te laten spreken en taal te gebruiken die bij jongeren aansluit) vergroten de kans dat ze in aanraking komen met de relevante informatie en deze actief opemen.</p>	
TIP:	
<p>Het sign programma zou kunnen worden aangevuld met een 'prompt' rond de 18de verjaardag. Bijvoorbeeld in de vorm van een verjaardagskaart die de jongeren feliciteert en herinnert aan de beschikbare informatie en acties.</p>	

Agenda

1. Achtergrond van het project
2. De ontwikkeling en toepassing van het instrument
3. Conclusies instrument

Agenda

1. **Achtergrond van het project**
2. De ontwikkeling en toepassing van het instrument
3. Conclusies instrument

Achtergrond

Nieuwe aanpak van geldzorgen, armoede en schulden.

Wat willen we bereiken?*

Het aantal kinderen dat in armoede opgroeit is in 2025 gehalveerd.

Het aantal mensen dat in armoede leeft is in 2030 gehalveerd.

Het aantal huishoudens met problematische schulden is in 2030 gehalveerd.

*ten opzichte van 2015

Achtergrond

Onderzoek naar effectieve interventies voor preventie van geldzorgen, schulden en armoede.

Hogeschool van Amsterdam

Anna Custers
Marleen Kruithof

Kenniscentrum
Psychologie en
Economisch Gedrag

Ruth Dijkstra
Vera Hilgevoord
Mirre Stallen
Wilco van Dijk

Tamara Madern
Barbara van der
Meulen
Julia te Boekhorst
Froukje Hovenkamp

Doel

Zicht krijgen op:

- **Hoe interventies zich tot elkaar verhouden**
- **Welke elementen je kan selecteren bij keuze voor opschalen**
- **Anders dan instrumenten die impact van nudges in kaart brengen**

29 interventies in kaart gebracht

Signaleren, individueel advies geven en doorverwijzen (6)

- De Voorzieningenwijzer
- Geldfit
- Informatiepunt Digitale Overheid
- JIP
- Samen erop vooruit
- SchuldHulpMaatje

Voorlichting en educatie (6)

- Aan de slag met je geldzaken – online cursus Nibud
- Sterk met geld
- Money Start
- Nooit meer skeer
- SpaarWijs
- Op eigen kracht-training

Ondersteuning (langduriger) (7)

- Cash2Grow
- Fris Supermarkt
- Get a Grip
- Oprecht
- Plinkr
- Sociaal Raadslieden
- Stichting BuurtBazen

Effectief inrichten van de fysieke en sociale omgeving (7)

- Datakoppeling
- FinBuddy
- Geregelde betaling
- Huishoudboekje
- Minimaatwerkbudget
- Vaste Lasten Pakket
- Virtueel Inkomsten Loket

Regelgeving en handhaving (3)

- Bijverdienpremie Gemeente Amsterdam
- Bouwdepot
- Gezin en Geld

Spaarkringbegeleider, iets voor jou?

Werk je graag met een groep mensen? Kan je mensen inspireren, motiveren en verbinden? En lijkt het je leuk mensen wat te leren over geldzaken?

We zijn op zoek naar spaarkringbegeleiders.

Wil jij jezelf ontwikkelen en meer leren over sparen, groepsprocessen en het begeleiden van mensen? Lijkt het je leuk om een spaarkring te starten en te begeleiden? We zijn op zoek naar mensen die aan de slag willen in de regio's: Amsterdam, Haaglanden, Drenthe, Groningen, Schiedam en Utrecht.

Cash2Grow leidt spaarkringbegeleiders op door middel van een training en coaching.

Je leert over de Cash2Grow methode, maar ook over organiseren, begeleiden en ondersteunen van een groep.

We organiseren regelmatig trainingen en trainen en begeleiden ook mensen on-the-job.

Aanmelden en meer informatie:

Neem contact op met de coördinator in jouw regio, lees onderstaande folder en bekijk het filmpje.

[Download Folder Spaarkringbegeleider](#)

Cash2Grow - Spaarkringen

Stichting
cash2grow
Kweekt Spaarkringen

Een spaarkring gaat over veel meer dan alleen sparen! Het gaat over bewuster met je geld omgaan, samenwerken, nieuwe mensen leren kennen en nieuwe vaardigheden leren!

Cash2Grow kweekt spaarkringen vooral voor mensen met een krappe beurs zodat ze sociaal een financieel weerbaarder worden.

In een spaarkring sparen leden tijdens regelmatige bijeenkomsten voor zichzelf. Aan het einde van de spaarperiode krijgen de leden hun geld weer terug.

Wat doet een spaarkringbegeleider?

Als begeleider leg je uit hoe een spaarkring werkt. Je helpt met het maken van afspraken, het verdelen van taken en het bespreken van thema's en dingen die mensen in de spaarkring belangrijk vinden. Je krijgt een map voor begeleiders. Hierin vind je thema's uitgewerkt over geldzaken, samenwerken en het werken aan dromen. Daarnaast is het belangrijk dat je als spaarkringbegeleider goed met mensen kan omgaan, je kunt gemakkelijk praten, luisteren en uitleggen.

Agenda

1. Achtergrond van het project
- 2. De ontwikkeling en toepassing van het instrument**
3. Conclusies instrument

Maar eerst – een feestmoment

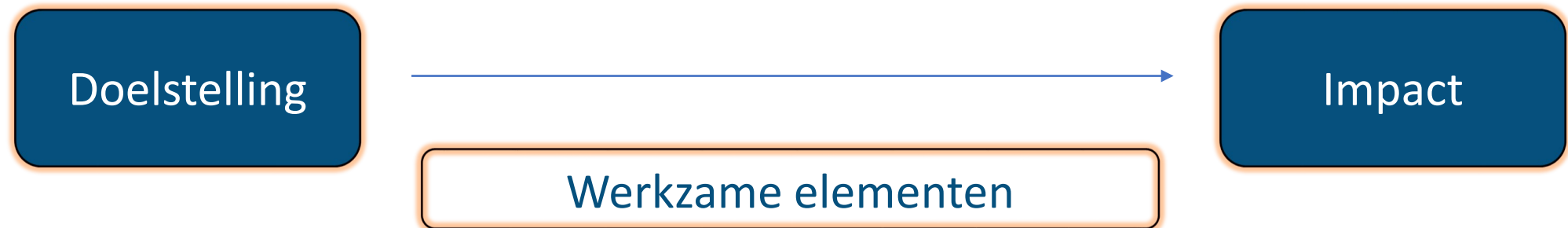
Wat moet je in kaart brengen om deze doelen te behalen?

Zicht krijgen op:

- **Hoe interventies zich tot elkaar verhouden**
- **Welke elementen je kan selecteren bij keuze voor opschalen**

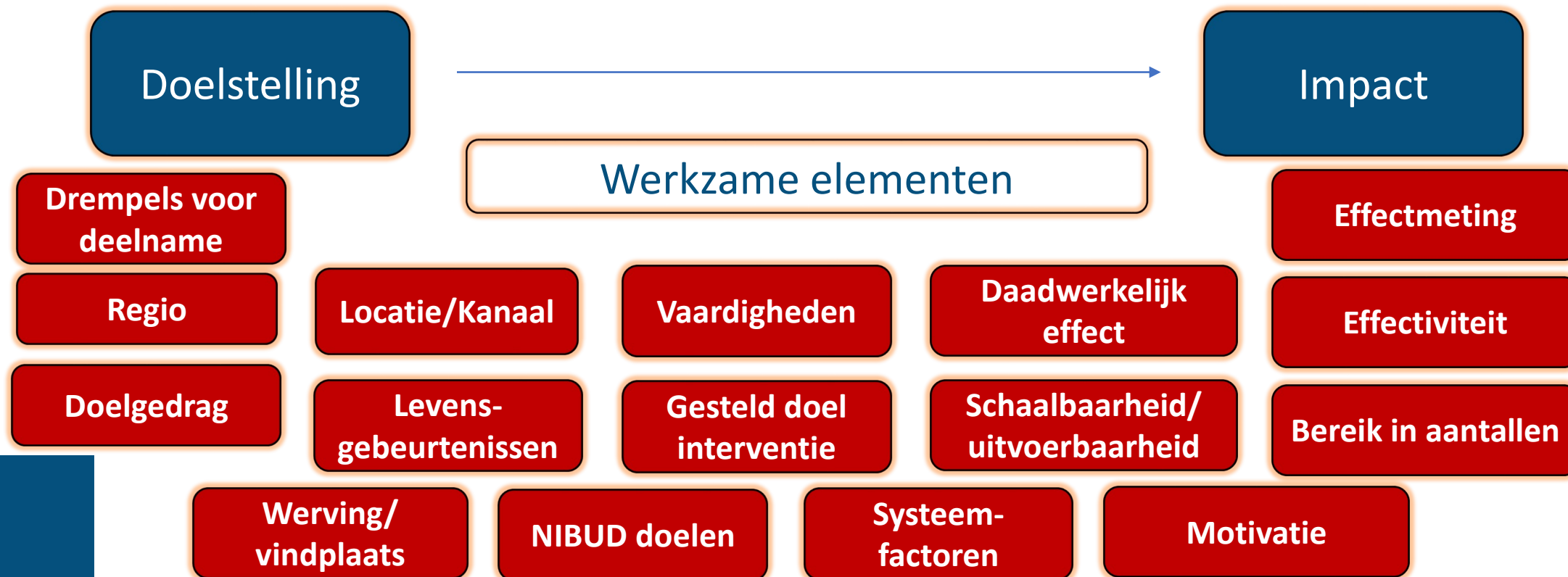

Wat moet je in kaart brengen om deze doelen te behalen?

Wat moet je in kaart brengen om deze doelen te behalen?

Terug naar de theorie

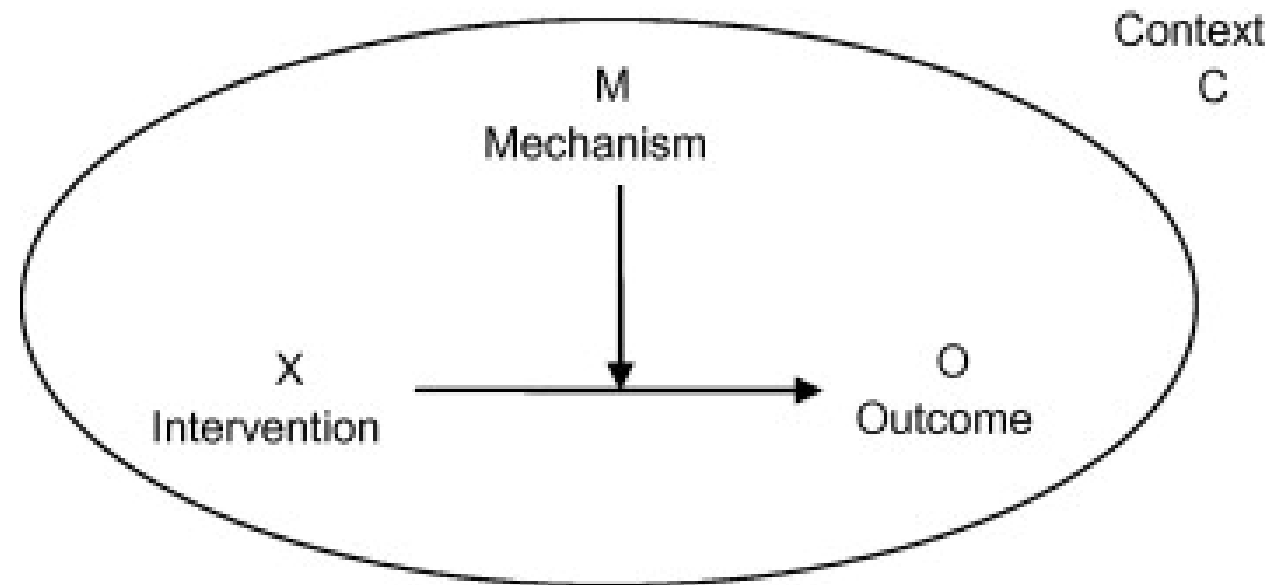

“Evaluaties zouden moeten vaststellen 'wat werkt in welke omstandigheden en voor wie?', in plaats van simpelweg 'werkt het?'”

- Pawson & Tilley

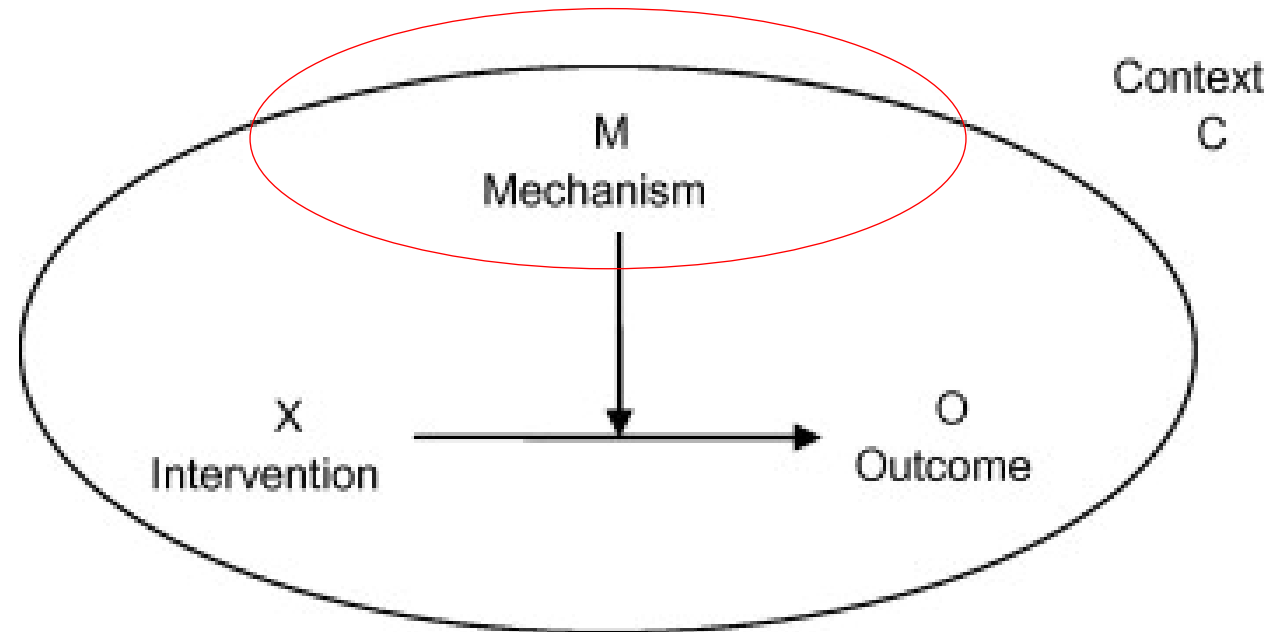

Theoretisch achtergrond – CMO model

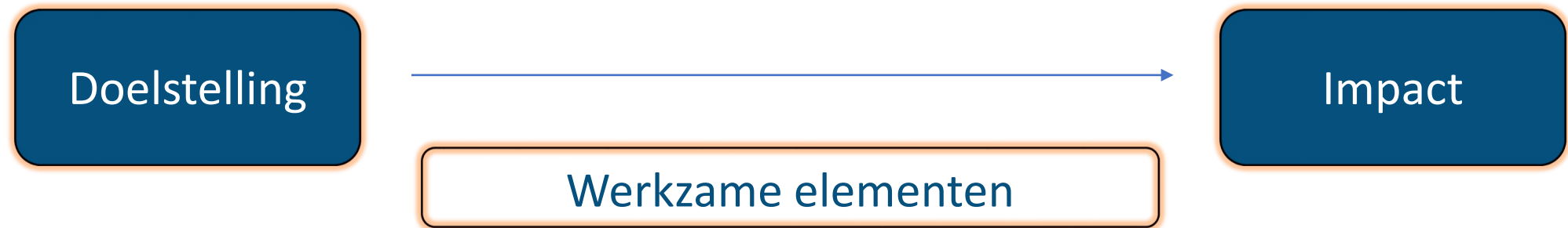

Theoretisch achtergrond – CMO model

Wat moet je in kaart brengen om deze doelen te behalen?

Categorie 1) Signaleren, individueel advies geven en doorverwijzen						
Naam interventie:						
Algemeen	Doelstelling				Impact	
Link:	Doelgroep	Regio	Werving/vindplaats/contactdoelgroep	Gesteld doel		Effectmeting
Kern van de interventie						
						Effectiviteit (ladder)
						Effect
Opmerkingen / Belangrijke informatie	Levensgebeurtenis	Locatie	Drempels voor toegang/deelnemers	Doelgedrag (wie, wat, waar, wanneer)	Nibud	Schaalbaar
						Bereik in aantallen
Werkzame elementen (gebaseerd op het COM-B model¹)						
1. Gelegenheid (systeemfactoren) 2. Vaardigheden (individuele factoren) 3. Motivatie (individuele factoren)						
Gelegenheid					Ja, fysieke en sociale gelegenheid	
Fysieke gelegenheid: 1.						
Vaardigheden					Ja, psychologische vaardigheden	
2.						
Motivatie					Ja, reflectieve motivatie en automatische motivatie	
3.						

Doel

Impact

Werkzame elementen

Methode

- 4 beoordelaars
- 29 websites en aanvullende documenten
- 1 Excel

Doelstelling

- Gesteld doel
- NIBUD-doelen
- Doelgedrag
- Doelgroep
- Werving/vindplaats
- Drempels voor deelname
- Levensgebeurtenis
- Regio
- Locatie

Doelstelling

- Gesteld doel
- NIBUD-doelen
- **Doelgedrag**
- **Doelgroep**
- Werving/vindplaats
- Drempels voor deelname
- Levensgebeurtenis
- Regio
- Locatie

Het doelgedrag

- Vrijwel alle interventies richten zich op meerdere doelgedragingen.
- Vaak onduidelijk en niet expliciet benoemd.
- Vaak beperkte informatie beschikbaar.

Meest voorkomende doelgedragingen

- Deelnemen aan interventie (20)
- Verbeteren van financiële vaardigheden (17)
- Minder financiële stress ervaren (14)
- Overige doelgedragingen, zoals aanvragen/ontvangen toeslagen, betalen van de vaste lasten, ontvangen van passende hulp, etc.

Bereikte doelgroep(en)

- Veelal niet gericht op één doelgroep, maar op diverse doelgroepen.
- Focus bij een aantal ligt voornamelijk op jongeren.
- Hoe zit het met bijvoorbeeld ouderen of autochtonen?

Meest voorkomende doelgroep(en)

- Mensen die financieel kwetsbaar zijn (10)
- Specifiek voor jongeren (8)
- Voor iedereen (7)
- Werknemers (2)
- Gezinnen (2)

Doelstelling

Werkzame
elementen

Impact

Impact

- Effectmeting
- Effectief
- Effect
- Schaalbaar
- Bereik in aantallen

Doelstelling

Werkzame
elementen

Impact

Impact

- Effectmeting – ja/nee
- Effectief – 0-5 (niet – aantoonbaar effectief)
- Effect – het daadwerkelijke effect
- Schaalbaar – qua kosten en maatwerk
- Bereik in aantallen – de valse vriend van de effectmeting

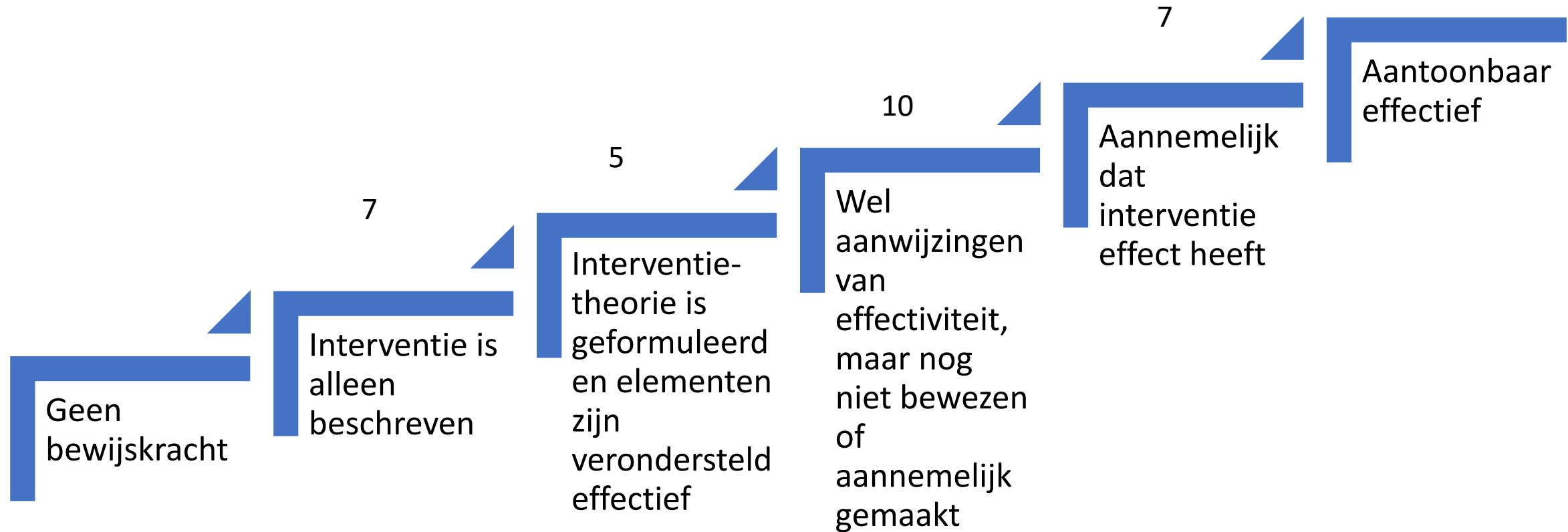
Doelstelling

Werkzame
elementen

Impact

Impact

- Effectmeting – ja/nee
- **Effectief – 0-5 (niet – zeer aannemelijk effectief)**
- Effect – het daadwerkelijke effect
- Schaalbaar – qua kosten en maatwerk
- Bereik in aantallen – de valse vriend van de effectmeting

Impact van de 29 interventies

- Er wordt weinig geëvalueerd
- Veel variatie qua effectiviteit
- Veel focus op bereik in aantallen

Doelstelling

Werkzame
elementen

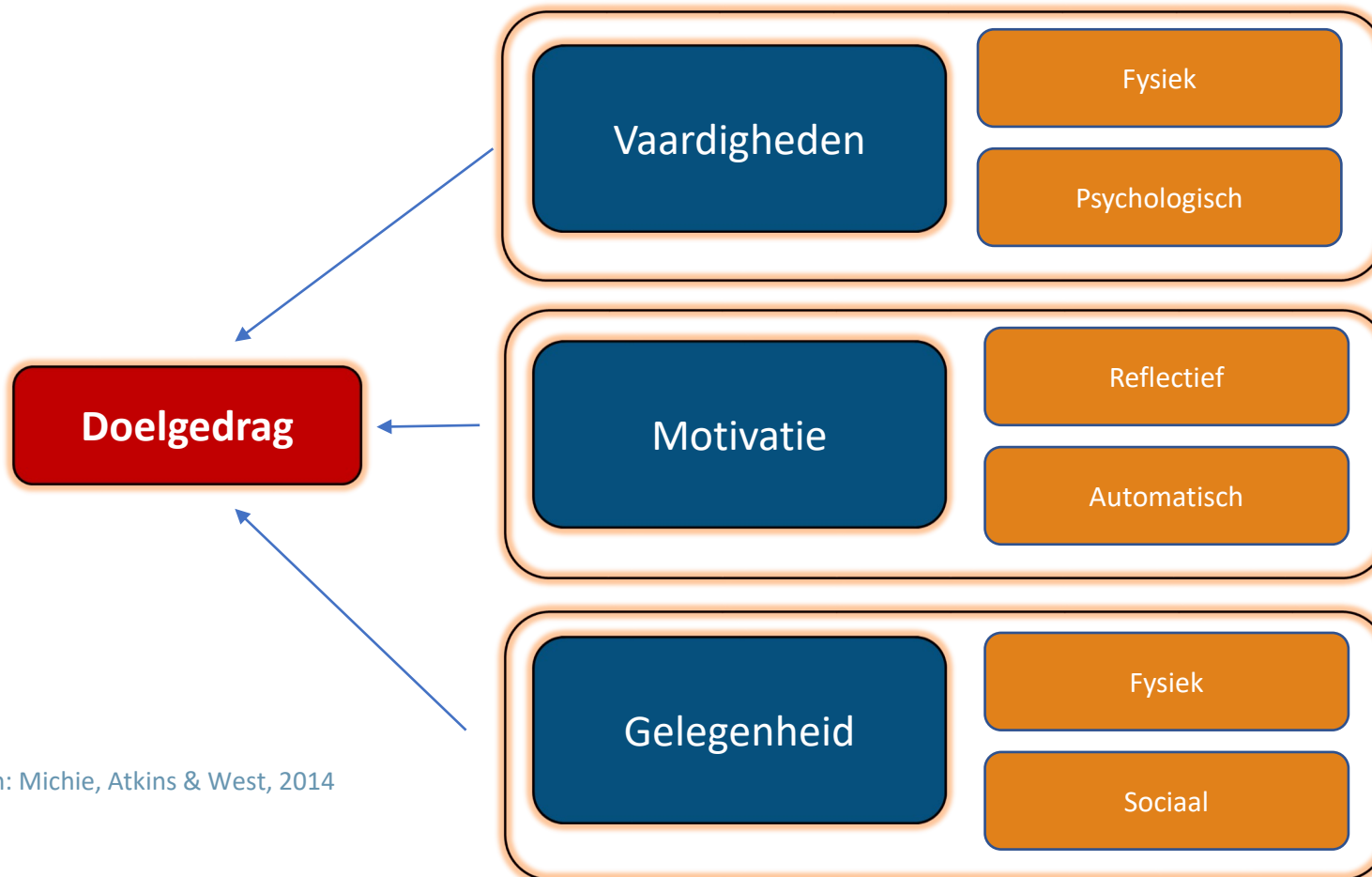
Impact

Werkzame elementen

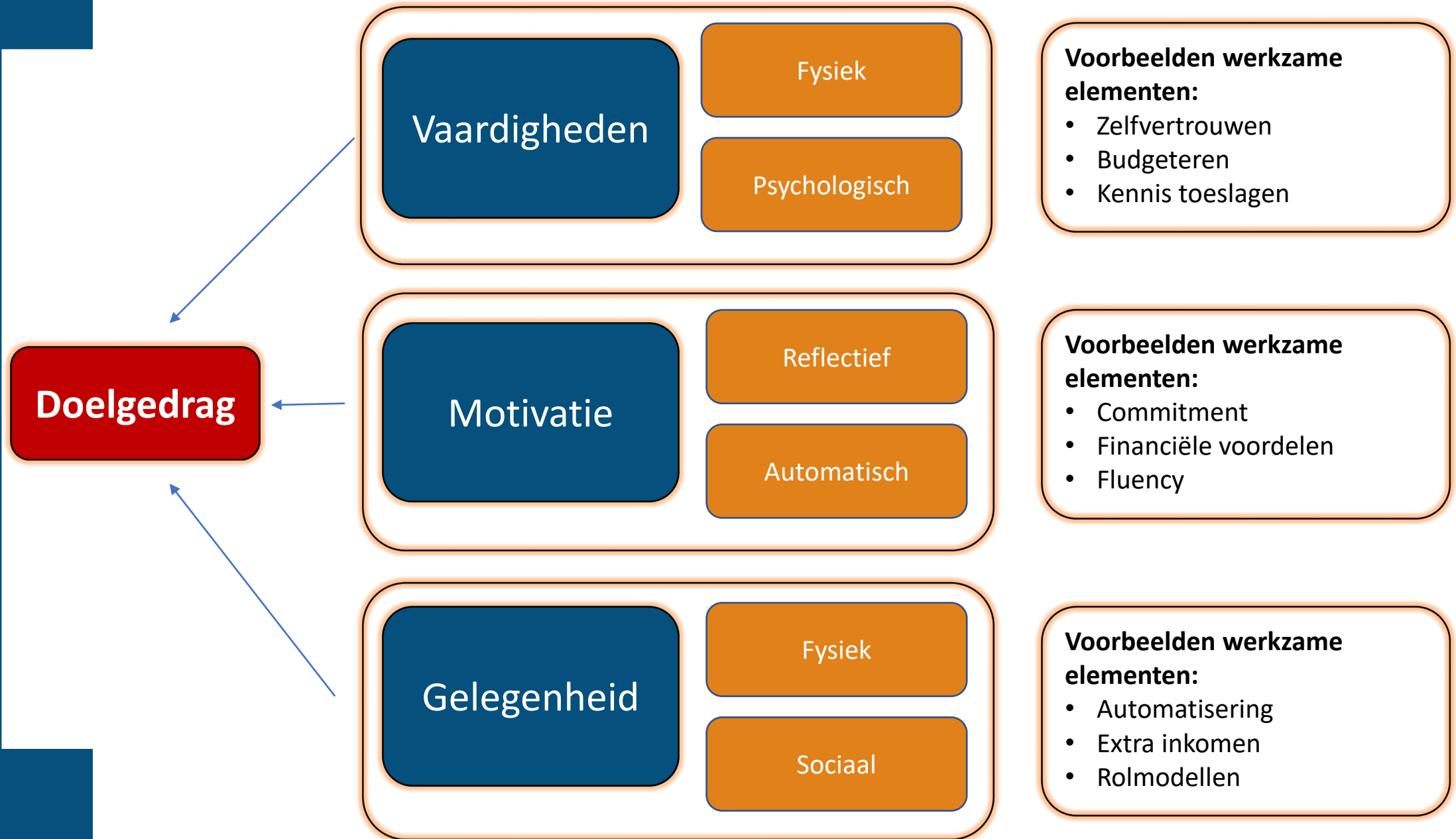

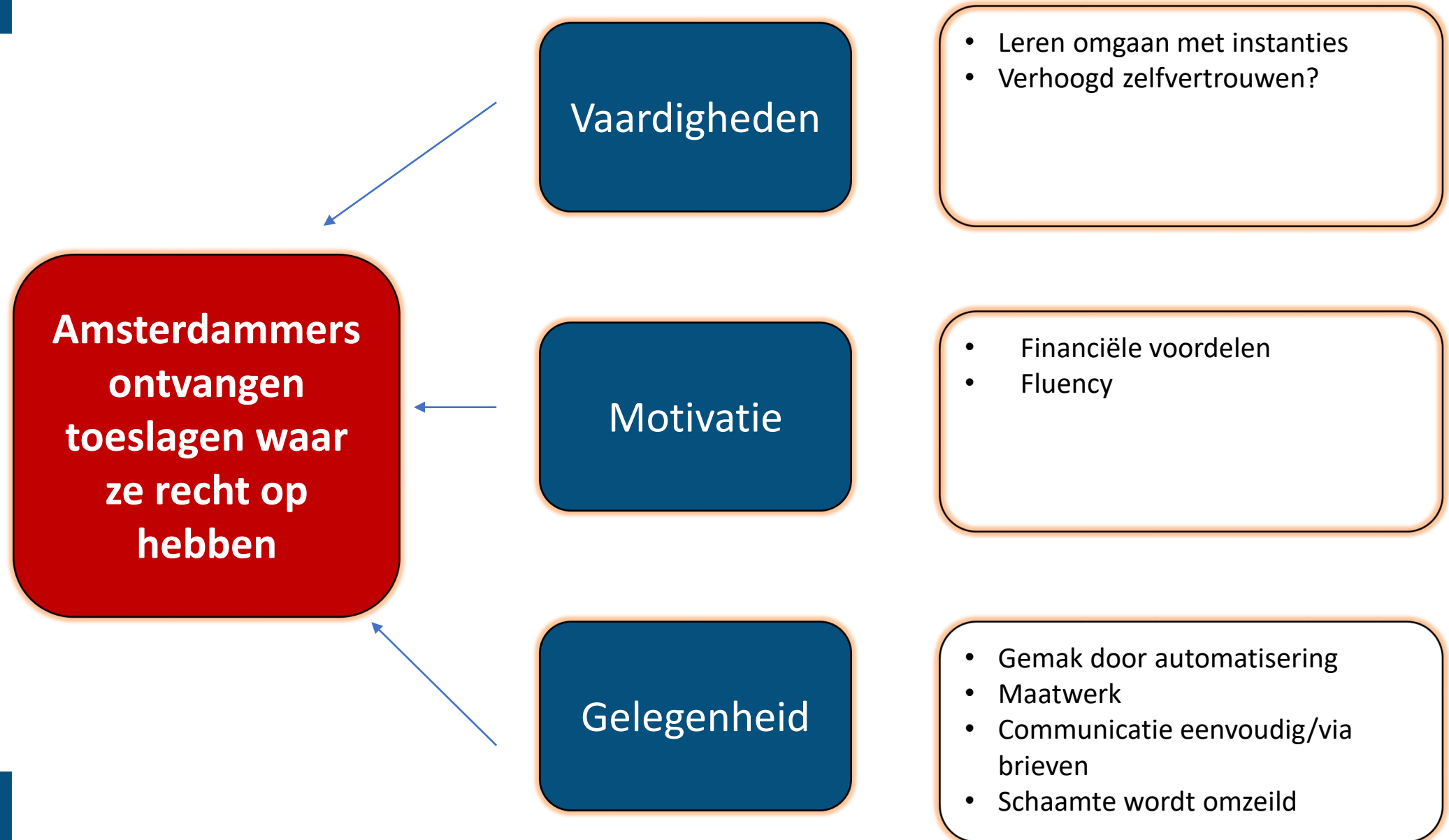

Theoretisch achtergrond – COM-B model

Bron: Michie, Atkins & West, 2014

Vaardigheden

Motivatie

Gelegenheid

Psychologisch en fysiek

- Met name vergroten van psychologische vaardigheden
- Daarvan:
  - Focus op financiële kennis (3)
  - vergroten van zelfvertrouwen (5)
  - combinatie kennis en zelfvertrouwen (17)

Vaardigheden

Motivatie

Gelegenheid

Psychologisch en fysiek

Variatie in overige vaardigheden:

- Kennis over Nederlandse financiële instanties
- Leren omgaan met instanties
- Keuzegedrag begrijpen en mentale vaardigheden zoals 'verleidingen weerstaan en prioriteren'
- (Opnieuw) leren dromen en plannen
- Inkomsten vergroten
- Sociale vaardigheden

Impact van het vergroten van vaardigheden:

- Per vergrote vaardigheid link gelegd met doelgedrag
- Ook risico's in kaart gebracht
- Theoretische link eenvoudig, maar geen link met beschikbare effectmeting

Voorbeeld van mogelijke inzichten:

- Doelgedrag: vergroten financiële kennis
- Basiskennis komt overeen, maar daarnaast veel variatie (educated guess: vergroot impact)

Vaardigheden

Motivatie

Gelegenheid

Reflectief en automatisch

- Niet de hoofdzaak
- Motiveren om deel te nemen of gebruik te maken van interventie (29)
- Benadrukken van voordelen
- Positieve en enthousiasmerende toon

Vaardigheden

Motivatie

Gelegenheid

Fysiek en sociaal

- Ontzorgen van de doelgroep door automatische processen (9)
- Zet voornamelijk in op het vergroten van de kans op deelname (15)
- Relatief weinig interventies met systeemaanpassingen om doelgedrag te bereiken

Conclusies 29 interventies

- Groot en divers landschap, maar ook veel overlap
- Vaak meerdere doelgedragingen
- We konden elk COM-B element terug vinden bij elke interventie
- Dezelfde werkzame elementen worden zeer verschillend ingezet
- Focus op vaardigheden en gelegenheid
- Weinig systeemaanpassingen; beloven meeste impact maar hebben ook grootste risico's

Agenda

1. Achtergrond van het project
2. De ontwikkeling en toepassing van het instrument
- 3. Conclusies instrument**

GRIP OP DE DIVERSITEIT VAN INTERVENTIES

Algemene conclusies instrument

- Tool laat vooral zien wat wél gedaan wordt, niet wat níét gedaan wordt. Tunnelvisie
- COM-B laat veel ruimte voor subjectiviteit
- Invullen van template is niet voor iedereen weggelegd; kennis nodig over psychologie

Algemeen	Doelstelling	Doelgroep	Regio	Werving/vindplaats/contact doelpoep	Gesteld doel
<p>Link: https://www.sociaalwerknetwerk.nl/identificatie/aandacht-op-jongerenwerk/zoek-voor-jeers</p> <p>Kern van de interventie</p> <p>Project van Sociaal Werk Nederland (met subsidie van SZW)</p> <p>Samenwerking tussen gemeente, jongerenwerk en MBO-colleges in pilots waar jongerenwerken en jeers voorlichting geven over financiële zaken in de klas en vervolgoplossing op school blijven om anoniem en laagdrempelig jongeren van hulp te voorzien. Jongerenwerken vervullen hierbij brugfunctie naar eventuele schuldhelproute.</p>		MBO-studenten	Samenwerking tussen een gemeente, jongerenwerk-organisatie en MBO	Pilots worden uitgevoerd in de klas dus jongeren hoeven niet te worden gewezen. Jongerenwerken blijven na voorlichting in de klas op school zodat studenten anoniem langs kunnen komen voor hulp. Jongerenwerken vervullen den brugfunctie naar overige hulp. Op deze wijze kan nog meer sker goed als vindplaats voor jongeren met (beginnende) financiële problemen fungeren.	Nooit Meer Steer wil ervoor zorgen dat er meer samenwerking tussen ROC's en jongerenwerken tot stand komt, zodat financieel kwetsbare jongeren in het mbo sneller en beter geholpen kunnen worden, en de werkbijlt en weerbaarheid van deze jongeren toeneemt.
Opmerkingen/Belangrijke informatie	Levensgebied	Locatie	Doelpoep voor toegang/deelname	Doelgroep (wie, wat, waar, wanneer)	Nibud
<p>Combinatie van financiële educatie en laagdrempelige en anonieme hulp op locatie</p> <p>Invindplaats van jongeren met beginnende schulden</p> <p>Inzet van jeers + bewezen werkzaam element bij jongereninterventie</p>	Deels, o.a. aandacht voor MBO-colleges	In de klas op MBO-colleges	Ned, voorlichting ligt wel alleen in	1. Jongeren op het MBO leren belangrijke financiële zaken. 2. Jongeren met financiële problemen vragen om hulp en ontvangen passende hulp. 3. Wanneer er 18 worden, nemen jongeren alle relevante financiële stappen	1. Voldende inkomsten verdienen 2. Gebruik te maken van organisaties die ondersteuning bieden bij het aanvragen en invullen van regelingen. 3. De grndtaken organiseren 2.3 een overzicht te maken van je bestellingen, betalingsachterstanden en andere schulden; 3. Verantwoord besteden 3.3 je weerbaar op te stellen o.v.v. rechten, sociale druk en andere veranderingen;
Impact	Effect (beter)	Effect	Schaalbaar	Bereik in aantallen	
<p>In het najaar van 2024 wil SWN 'voldoende' inzicht hebben in de mate waarin de inzet van jongerenwerken tot resultaten leidt: of schulden bijvoorbeeld gemakkelijer bespreekbaar zijn en problematische schulden zijn afgeroemd. Er wordt onderzocht of de aanpak daadwerkelijk effectief is.</p> <p>Links: https://www.sociaalwerknetwerk.nl/verslagen/artikel-jongerenwerk-in-de-klas-voor-noot-meer-steer-voor-mbo-colleges https://www.regioplan.nl/wp-content/uploads/2023/07/110719-Indraport-Monitor-Intensiveringaanpak-Regioplan-22dec22.pdf</p>	1. voorwaardelijk	Nog geen effectmeting beschikbaar	ja	3 pilots in 3 gemeenten, verdere aantallen (nog) niet bekend	

4. Gelegenheid (systeemfactoren)	1. Vaardigheden (individuele factoren)	2. Motivatie (individuele factoren)
	ja, fysieke en sociale gelegenheid	ja, psychologische vaardigheden
<p>Fysieke gelegenheid:</p> <p>1. Toegankelijkheid: Jongerenwerken en enkele 'jeers' geven voorlichting in de klas en zijn daarna op school en ook anoniem beschikbaar voor de jongeren om verder te praten of om een afspraak te maken. De interventie vindt dus in de directe omgeving van de jongeren plaats, wat deze zeer laagdrempelig en toegankelijk maakt. (Invloed op doelgroep 1 – financiële kennis opdoen)</p> <p>2. Communicatie: De lessen worden door jongerenwerken gegeven, die een voor jongeren makkelijker te begrijpen taalgebruik hebben. Dat kan de jongeren helpen de nieuwe informatie te begrijpen en te leren. (Invloed op doelgroep 1 – financiële kennis opdoen)</p> <p>3. Timing: Jongeren worden op een moment waarop de meesten nog geen of nog geen ernstige schulden hebben, aangemoedigd om over financiële problemen te praten. In zo een stadium kan het nog makkelijker zijn zich bezig te houden met de informatie, en de nieuwe informatie dus goed te leren. (Invloed op doelgroep 1 – financiële kennis opdoen)</p> <p>4. Timing: De lessen gaan o.a. over de financiële veranderingen die optreden wanneer 18 worden, zoals nieuwe verantwoordelijkheden en financiële mogelijkheden. Het is echter niet genoeg dat je jongeren de nieuwe kennis op dat moment ook daadwerkelijk zullen kunnen toepassen, omdat er op het moment dat je 18 worden mogelijk andere gebeurtenissen meer aandacht krijgen. (Invloed op doelgroep 1 – relevante financiële stappen nemen)</p> <p>5. Doorverwijzing: De jongerenwerken werken nauw samen met de gemeente en de ROC's. Als jongeren ernstige schulden hebben kunnen de jongerenwerken de jongeren direct doorverwijzen naar een schuldhulpinstansie. Zo kunnen jongeren met schuldbroeken in een vroeg stadium worden geholpen en een verdere aanloop van schulden worden vermeden. (Invloed op doelgroep 2 – passende hulp krijgen)</p>	<p>Sociale gelegenheid:</p> <p>1. Rollmodellen: De jongerenwerken die gastlessen op de MBO-colleges geven, kunnen als rollmodellen worden gezien door de jongeren. Dit manieren dragen hier aan bij 1) de behoefte van de jongerenwerken bij de jongeren, waardoor de jongeren zich eerder met de jongerenwerken kunnen identificeren, 2) de jongerenwerken praten open over hun eigen ervaringen, wat ertoe leidt dat de norm van 'niet over financiële zaken praten' wordt doorbroken en jongeren eerder geneigd zijn over hun eigen financiële problemen of vraagstukken te praten, en 3) de jongeren zien dat zij niet de enigsten zijn met mogelijke financiële problemen, maar dat dit iedereen kan overkomen. (Invloed op doelgroep 1 – financiële kennis opdoen)</p> <p>2. Sociale druk en schaamte: er zitten ook nadelen aan het uitvoeren van de interventie in de directe omgeving, het klassikaal, van de jongeren. Zoals het risico op sociale vergelijkingen en groepsdruk, wat het mogelijk lastiger maakt voor jongeren om contact op te nemen met de jongerenwerken. Jongeren moeten zich in staat voelen om hulp te vragen en om te gaan met eventuele situaties of signalen. Kans: het programma biedt ook anonieme overleggesprekken aan, wat henba zo kunnen helpen. (Invloed op doelgroep 1 – financiële kennis opdoen; invloed op doelgroep 2 – passende hulp krijgen)</p>	
<p>Vaardigheden</p> <p>1. Jongeren steiler herkennen of ze in financiële problemen zitten, en ertoe leiden dat ze hulp vragen. (Invloed op doelgroep 1 – financiële kennis opdoen; invloed op doelgroep 2 – passende hulp krijgen)</p> <p>2. Zelfvertrouwen/Zelf-effectiviteit: De voorlichting door jongerenwerken verhoogt mogelijk het zelfvertrouwen van de jongeren met betrekking tot het praten over financiële zaken. Wanneer de jongeren open durven te praten over financiële zaken kan dit wiederum de kans vergroten dat ze om relevante informatie kunnen vragen, en hulp durven vragen mocht het (in toekomst) nodig zijn, wat de zelf-effectiviteit van de jongeren mogelijk verhoogt. (Invloed op doelgroep 1 – financiële kennis opdoen; invloed op doelgroep 2 – passende hulp krijgen)</p>	<p>Motivatie</p> <p>ja, reflectieve motivatie en automatische motivatie</p> <p>Reflectieve motivatie:</p> <p>1. Financiële voordelen: De informatie kan jongeren helpen om financiële voordelen te bereiken. Dat kan hun motiveren om actief deel te nemen aan de gastlessen en de informatie dus goed op te nemen en te onthouden. (Invloed op doelgroep 1 – financiële kennis opdoen)</p> <p>Automatische motivatie:</p> <p>1. Aantrekkelijke titel: De titel 'noot meer steer' maakt gebruik van het straatwoord 'steer' voor blut of platzak. Mogelijk hebben jongeren negatieve associaties met 'steer', zodat het uitzicht op 'noot meer steer' te helpen zijn aantrekkelijker. Verder is de titel makkelijk te begrijpen vanwege het taalgebruik, wat ertoe kan leiden dat jongeren meer beregt voor het deel van de interventie tonen en openere voor de interventie staan. (Invloed op doelgroep 1 – financiële kennis opdoen)</p> <p>2. Persoonlijke benadering: De jongeren kunnen op school anoniem gesprekken met de jongerenwerken voeren. Dat verhoogt de kans dat de jongeren zich gehoord voelen en eerder bereid zijn om over financiële zaken te praten. (Invloed op doelgroep 1 – financiële kennis opdoen; invloed op doelgroep 2 – passende hulp krijgen)</p>	
<p>Overkoepelend:</p> <p>Er zijn een aantal elementen die waarschijnlijk goed samenwerken om jongeren te helpen financiële kennis op te doen, en om hulp te vragen als dat nodig is. Met name de automatische deelname via gastlessen en de aanpassing aan de leefwereld van de jongeren (door bijvoorbeeld jongerenwerken te laten spreken en taal te gebruiken die bij jongeren aansluit) vergroten de kans dat ze in aanraking komen met de relevante informatie en deze actief opnemen.</p> <p>TIP:</p> <p>Het programma zou kunnen worden aangevuld met een 'prompt' rond de 18de verjaardag. Bijvoorbeeld in de vorm van een verjaardagskaart die de jongeren feliciteert en herinnert aan de belangrijkste informatie en acties.</p>		

GRIP OP DE DIVERSITEIT VAN INTERVENTIES

Algemene conclusies instrument

- Tool biedt kans om voort te bouwen op bestaande interventies
- Samenwerking met verschillende vakgebieden werkt goed
- Vergelijkbaarheid van interventies met name op detailniveau (per mechanisme) nuttig

Algemeen	Doelstelling	Doelgroep	Regio	Werving/vindplaats/contact doelpoep	Gesteld doel
<p>Link: https://www.sociaalwerknetwerk.nl/#/sites/verleena/financieel-jongerenwerk/zoek-voor-sterk</p> <p>Kern van de interventie</p> <p>Project van Sociaal Werk Nederland (met subsidie van SZW)</p> <p>Samenwerking tussen gemeente, jongerenwerk en MBO-colleges in pilots waar jongerenwerkers en peers voorlichting geven over financiële zaken in de klas en vervolgins op school blijven om anoniem en laagdrempelig jongeren van hulp te voorzien. Jongerenwerkers vervullen hierbij brugfunctie naar eventuele schuldhulproure</p>		MBO-studenten	Samenwerking tussen een gemeente, jongerenwerk-organisatie en MBO	Pilots worden uitgevoerd in de klas dus jongeren hoeven niet te worden geworven. Jongerenwerkers blijven na voorlichting in de klas op school zodat studenten anoniem langs kunnen komen voor hulp. Jongerenwerkers vervullen den brugfunctie naar overige hulp. Op deze wijze kan nooit meer skker goed als vindplaats voor jongeren met (begrensd) financiële problemen fungeren.	Nooit Meer Steer wil ervoor zorgen dat er meer samenwerking tussen ROC's en jongerenwerkers tot stand komt, zodat financieel kwetsbare jongeren in het mbo sneller en beter geholpen kunnen worden, en de werkbacht en weerbaarheid van deze jongeren toeneemt.
Opmerkingen/Belangrijke informatie	Levensgebied	Locatie	Omrempels voor toegang/deelname	Doelgroep (wie, wat, waar, wanneer)	Niveau
Combinatie van financiële educatie en laagdrempelige en anonieme hulp op locatie	Steels, o.a. aandacht voor	In de klas op MBO-colleges	Nee, voorlichting ligt wel alleen in	1. Jongeren op het MBO leren belangrijke financiële zaken.	1. Voldende inkomsten verdienen
Financiële van jongeren met beginnende schulden	18 jaar worden	Nederlands: aangeboden	2. Jongeren met financiële problemen vragen om hulp en ontvangen passende hulp. 3. Wanneer na 18 worden, nemen jongeren alle relevante financiële stappen		gebruik te maken van organisaties die ondersteuning bieden bij het aanvragen en invullen van regelingen. 2. De grndtaken organiseren 2.3 een overzicht te maken van je bestellingen, betalingsachterstanden en andere schulden; 3. Verantwoord besteden 3.1 je weerbaar op te stellen t.o.v. reclame, sociale druk en andere veranderingen;
Impact	Effect (bodem)	Effect	Schaalbaar	Bereik in aantallen	
In het najaar van 2024 wil SWN 'voldoende' inszichte hebben in de mate waarin de inzet van jongerenwerkers tot resultaten leidt: of schulden bijvoorbeeld gemakkelijker respresbaar zijn en problematische schulden zijn afgeroemd. Er wordt onderzocht of de aanpak daadwerkelijk effectief is.	1. voorwaardelijk	Nog geen effectmetring beschikbaar	ja	3 pilots in 3 gemeenten, verdere aantallen (nog) niet bekend	
Links: https://www.sociaalwerknetwerk.nl/verleena/financieel-jongerenwerk/zoek-voor-sterk https://www.regioleer.nl/leg-cooperatie/sofde/2013/07/11/019-Indrapport-Monitor-Intensiveringaanpak-Regioleer-22dec22.pdf					
Werkzame elementen (antwoord op het COM-8 model)					

4. Gelegenheid (systeemfactoren)	1. Vaardigheden (individuele factoren)	2. Motivatie (individuele factoren)
Gelegenheid ja, fysieke en sociale gelegenheid		
Fysieke gelegenheid:		
1. Toegankelijkheid: Jongerenwerkers en enkele 'peers' geven voorlichting in de klas en zijn daarna op school en ook anoniem beschikbaar voor de jongeren om verder te praten of een afspraak te maken. De interventie vindt dus in de directe omgeving van de jongeren plaats, wat deze zeer laagdrempelig en toegankelijk maakt. (Invloed op doelgroep 1 – financiële kennis opdoen)		
2. Communicatie: De lessen worden door jongerenwerkers gegeven, die een voor jongeren makkelijker te begrijpen taalgebruik hebben. Dat kan de jongeren helpen de nieuwe informatie te begrijpen en te leren. (Invloed op doelgroep 1 – financiële kennis opdoen)		
3. Timing: Jongeren worden op een moment waarop de meesten nog geen of nog geen ernstige schulden hebben, aangemoedigd om over financiële problemen te praten. In zo een stadium kan het nog makkelijker zijn zich bezig te houden met de informatie, en de nieuwe informatie dus goed te leren. (Invloed op doelgroep 1 – financiële kennis opdoen)		
4. Timing: De lessen gaan o.a. over de financiële veranderingen die optreden wanneer jongeren 18 worden, zoals nieuwe verantwoordelijkheden en financiële mogelijkheden. Het is echter niet genoeg dat je jongeren de nieuwe kennis op dat moment ook daadwerkelijk zullen kunnen toepassen, omdat er op het moment dat ze 18 worden mogelijk andere gebeurtenissen meer aandacht krijgen. (Invloed op doelgroep 1 – relevante financiële stappen nemen)		
5. Doornverwijng: De jongerenwerkers werken nauw samen met de gemeente en de ROC's. Als jongeren ernstige schulden hebben kunnen de jongerenwerkers de jongeren direct doorverwijngen naar een schuldhulpinstansie. Zo kunnen jongeren met schuldbroeken in een vroeg stadium worden geholpen en een verdere aanloop van schulden worden vermeden. (Invloed op doelgroep 2 – passende hulp krijgen)		
Sociale gelegenheid:		
1. Rollenspeel: De jongerenwerkers die gastlessen op de MBO-colleges geven, kunnen als rolmodellen worden gezien door de jongeren. Drie manieren dragen hier aan bij: 1) de behfijl van de jongerenwerkers (de doelgroep die van de jongeren, waardoor de jongeren zich eerder met de jongerenwerkers kunnen identificeren, 2) de jongerenwerkers praten open over hun eigen ervaringen, wat ertoe leidt dat de norm van 'niet over financiële zaken praten' wordt doorbroken en jongeren eerder geneigd zijn over hun eigen financiële problemen of vraagstukken te praten, en 3) de jongeren zien dat zij niet de enigen zijn met mogelijke financiële problemen, maar dat dit iedereen kan overkomen. (Invloed op doelgroep 1 – financiële kennis opdoen)		
2. Sociale druk en schaamte: er zitten ook nadenken aan het uitvoeren van de interventie in de directe omgeving, het klassikaal, van de jongeren. Zoals het risico op sociale vergelijkingen en groepsdruk, wat het mogelijk lastiger maakt voor jongeren om contact op te nemen met de jongerenwerkers. Jongeren moeten zich in staat voelen om hulp te vragen en om te gaan met eventuele schaamte of stigma's. Kans: het programma biedt ook anonieme overleggesprekken aan, wat henba zo kunnen helpen. (Invloed op doelgroep 1 – financiële kennis opdoen; invloed op doelgroep 2 – passende hulp krijgen)		
Vaardigheden ja, psychologische vaardigheden		
jongeren steiler herkennen of ze in financiële problemen zitten, en ertoe redden dat ze hulp vragen. (Invloed op doelgroep 1 – financiële kennis opdoen; invloed op doelgroep 2 – passende hulp krijgen)		
2. Zelfvertrouwen/Zelf-effectiviteit: De voorlichting door jongerenwerkers verhoogt mogelijk het zelfvertrouwen van de jongeren met betrekking tot het praten over financiële zaken. Wanneer de jongeren open durven te praten over financiële zaken kan dit wederom de kans vergroten dat ze om relevante informatie kunnen vragen, en hulp durven vragen mocht het (in toekomst) nodig zijn, wat de zelf-effectiviteit van de jongeren mogelijk verhoogt. (Invloed op doelgroep 1 – financiële kennis opdoen; invloed op doelgroep 2 – passende hulp krijgen)		
Motivatie ja, reflectieve motivatie en automatische motivatie		
Reflectieve motivatie:		
1. Financiële voordelen: De informatie kan jongeren helpen om financiële voordelen te bereiken. Dat kan hun motiveren om actief deel te nemen aan de gastlessen en de informatie dus goed op te nemen en te onthouden. (Invloed op doelgroep 1 – financiële kennis opdoen)		
Automatische motivatie:		
1. Aantrekkelijkheid: De titel 'noot meer steer' maakt gebruik van het straatwoord 'steer' voor blut of platzak. Mogelijk hebben jongeren negatieve associaties met 'steer', zodat het uitzicht op 'noot meer steer' hen in hun eigen aantrekkelijk is. Verder is de titel makkelijk te begrijpen vanwege het taalgebruik, wat ertoe kan leiden dat jongeren meer begrip voor het deel van de interventie tonen en openere voor de interventie staan. (Invloed op doelgroep 1 – financiële kennis opdoen)		
2. Persoonlijke benadering: De jongeren kunnen op school anoniem gesprekken met de jongerenwerkers voeren. Dat vergroet de kans dat de jongeren zich gehoord voelen en eerder bereid zijn om over financiële zaken te praten. (Invloed op doelgroep 1 – financiële kennis opdoen; invloed op doelgroep 2 – passende hulp krijgen)		
Overkoepelend:		
Er zijn een aantal elementen die waarschijnlijk goed samenwerken om jongeren te helpen financiële kennis op te doen, en om hulp te vragen als dat nodig is. Met name de automatische deelname via gastlessen en de aanpassing aan de leefwereld van de jongeren (door bijvoorbeeld jongerenwerkers te laten spreken en taal te gebruiken die bij jongeren aansluit) vergroten de kans dat ze in aanraking komen met de relevante informatie en deze actief opnemen.		
TIP: Het lesprogramma zou kunnen aangevuld met een 'prompt' rond de 18de verjaardag. Bijvoorbeeld in de vorm van een verjaardagskaart die de jongeren feliciteert en herinnert aan de belangrijkste informatie en acties.		

Verdere ontwikkeling nodig

- Door middel van interviews met uitvoerders en deelnemers
- Ontwikkelen van een interactieve tool
- Ontwikkelen van een ingevulde database van interventies

Hoe krijg je grip op diversiteit van interventies?

Keuze voor opschaling:

- Goede probleemanalyse nodig vooraf aan gebruik instrument.
- Gehele interventie kiezen (op basis van doel, impact & werkzame elementen)
- Of werkzame elementen kiezen (op basis van werkzame elementen)

Oriëntatie voor wat nodig/mogelijk is:

- het instrument biedt inspiratie

Terugkoppeling SZW

- Gebruik voor overzicht en inzicht (dwarsdoorsnee van bestaande interventies)
- Combinatie van invalshoeken waardevol
- Inspiratie voor gemeenten: zet niet in op één perfecte interventie, maar op diversiteit

Groepsdiscussie

Welke criteria zijn essentieel om de toepasbaarheid van dit instrument te vergroten?

Groepsdiscussie

Kunnen we een soortgelijke tool bouwen voor de bundels van 'rijk aan gedragsinzichten? En zou dat nuttig zijn?

Groepsdiscussie

Voor welke domeinen hebben we een grip-tool nodig?

Bedankt!

**Meer lezen? Bekijk het rapport op onze website:
<https://www.kcpeg.nl/publicaties>**

Ruth Dijkstra - r.gonschorrek@fsw.leidenuniv.nl
Vera Hilgevoord - v.w.hilgevoord.3@fsw.leidenuniv.nl

**Kenniscentrum
Psychologie en Economisch Gedrag**

Universiteit
Leiden

www.kcpeg.nl